

Nr 125.

Av herr **Ingeström**, om åtgärder för åstadkommande av lindring i arrendevillkoren för vissa kronoarrendatorer.

Vid föregående års riksdag tillät jag mig väcka en motion med hemställan om att riksdagen måtte medgiva, att de kronoarrendatorer, som övertagit sina arrenden under högkonjunkturen, skulle äga rätt att i vissa fall uppsäga sina arrenden och i andra fall på egen bekostnad begära ny arrendevärdering och därefter åtnjuta den nedsättning i arrendeavgiften, som må prövas skälig.

Denna motion avslogs av riksdagen, i första kammaren efter votering med 59 röster mot 55.

Då emellertid arrendatorernas ställning under senaste år ingalunda förbättrats utan tvärtom väsentligt försämrats, har jag ansett mig böra upprepa min framställning till riksdagen.

I motiveringen till berörda motion erinrades om att år 1887, vid vilken tid jordbruket arbetade under synnerligen svåra förhållanden, regeringen till riksdagen framlade en proposition, vari hemställdes att riksdagen måtte »dels medgiva, att arrendatorerna å kronans utarrenderade egendomar må å arrendeavgifterna för sist förflutna arrenderår åtnjuta en eftergift med 10 %, att avdragas å den del av arrendebeloppet, som ännu må vara obetald, eller, där arrendeavgiften blivit till fullo gulden, uppbäras kontant att avkortas å 1886 års arrendemedel, dock att från åtnjutande av denna eftergift undantagas innehavare av följande arrenden:

arrenden vars kontrakt avslutas efter 1886 års början.»

Vidare undantagas arrenden av lägenheter, fiske, kvarnar, sågar, tomter m. m.

»dels jämväl medgiva att, med enahanda undantag, som omförmälts i föregående punkt, kronans nuvarande arrendatorer må äga att där de så önska uppsäga sina arrenden till upphörande 14 mars 1889.»

En stor del av arrendatorerna begagnade sig av denna uppsägningsrätt.

Det måste anses rimligt att en arrendator, som efter offentlig auktion övertagit sitt arrende under krisåren 1916—1921, beredes möjlighet att uppsäga avtalet, då de ekonomiska förutsättningarna för ett jordbruks bärighet nu äro helt andra än vid den tidpunkt, då arrendet övertogs. Å andra sidan är det jämväl från jordägarens synpunkt långt ifrån önskvärt, att en ekonomiskt svagt situerad, kanske nära nog ruinerad, jordbrukare för lång tid framåt kvarhålls vid arrendegården, vars jordbruk

helt naturligt under sådana förhållanden måste på ett betänkligt sätt försvagas.

Ävenså borde de arrendatorer, som innehaft sina arrenden med optionsrätt och efter under nyssnämnda krisår företagen uppskattning kvarblivit på sina arrenden, äga rätt att på egen bekostnad påkalla ny uppskattning.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att de kronoarrendatorer, som under år 1916—1921 emottagit sina arrenden, må äga att, om de så önska, uppsäga sina arrenden till upphörande 14 mars 1926;

och att de arrendatorer, som innehava sina arrenden med optionsrätt efter särskild uppskattning, må om de så önska och uppskattningen skett under åren 1916—1921 äga påkalla ny uppskattning och därför åtnjuta den nedsättning i arrendeavgiften, som må prövas skälig.

Stockholm den 21 januari 1925.

Åke Ingeström.